A halálba hurcoltak emléke Szárazajtán (A barcaföldvári fogolytábor áldozatai) 2017.06.11.

Szerzõ Administrator
2017. június 12.
Utolsó frissítés 2017. június 23.

2017. június 12., hétfõ, KözéletUngvári Barna András lelkipásztor megáldotta az emlékplakettet. A szerzõ felvétele Noha a Magyarország kormánya által 2016-ban meghirdetett Gulag Emlékév lezárult, Szárazajta nem maradt adósa a barcaföldvári fogolytábor egykori rabjainak, áldozatainak, tegnaptól ugyanis emléktábla tiszteleg a református templom oldalán a településrõl 1944–45-ben elhurcoltak elõtt, illetve kiállítás idézi fel mindazt a borzalmat, amelyet több ezer székelyföldi és észak-erdélyi, partiumi társukkal kénytelenek voltak elszenvedni.
A földbe ásott barakkokban, tetvek, kosz és betegség közepette csak azoknak volt megmaradása, akik hittek abban, hogy a sokak között még van velük valaki, akit az Úr küldött, és ez a hitbéli hûség többük számára elhozta a szabadulást, a túlélést – fogalmazta meg igehirdetésének talán legfontosabb üzenetét a református templom szószékérõl Ungvári Barna András. A volt hídvégi, jelenleg Uzonban szolgáló lelkipásztor Dániel próféta könyvébõl vett történet – a Nabukodonozor babiloni király által állíttatott aranyszobor és a négy izraelita fiú esete – köré építette igehirdetését. A hitük iránti hûségükért életet,megtartatsát nyerõ fiúk sorsa sokban hasonlít a fogolytáborok egykori lakóihoz, hiszen utóbbiak közül is sokakat csak azért hurcoltak a halálba, mert magyarnak, németnek születtek, vagy mert megtagadták, hogy hitükrõl lemondjanak. Miként a négy ifjú, az 1944–45-ben elhurcoltak sem voltak hajlandóak engedni a csábításnak, és legtöbbjük nem élt a lehetõséggel, hogy sorsát árulással jobbra fordítsa. Példájuk máig élõ, hiszen most is nem egy alkalommal tapasztalhatjuk, identitásunk, hitünk veszélyben, és nemegyszer a könnyebb utat is felajánlják számunkra, azzal a feltétellel, hogy elforduljunk az addig követettrõl. „Vigyázzunk identitásunkra, nyelvünkre, hitünkre – ezek határoznak meg minket, ezáltal vagyunk ma is itt, és emlékezhetünk” – fogalmazott a lelkipásztor.
Az 1944–45-ben történtekért nem egy közösség, nem a román vagy az orosz nemzet, vagy a szovjetek a hibásak, hanem akkori vezetõik, hiszen õk hozták a döntéseket az internálásokról, õk változtatták meg az eredeti feltételeket, döntéseket, parancsokat, és Erdélyben gyakorlatilag egy etnikai tisztogatási kísérletet hajtottak végre – hívta fel a figyelmet Benkõ Levente történész, újságíró, kutató, az esemény meghívottja. A második világháborús román átállást követõ internálások történetének alapos ismerõje, Benkõ Levente egyúttal röviden összegezte azokat a fõbb eseményeket – az etnikum és az állampolgárság egyenértékûvé tétele, az ortodox vallásra való áttérés megtagadása, ellenállás szervezése, dezertálás –, amelyek nyomán 1944 augusztusa és szeptembere során gyakorlatilag ezrek kerültek a katonai fogolytáborokba, pedig már letették a fegyvert, vagy egyáltalán nem volt közük a hadi cselekményekhez. A történész, illetve Ungvári Barna András elõadása végül egybecsengett, hiszen mindketten a túlélõk (köztük a közelmúltban elhunyt utolsó helybeli, Nagy B. Imre) Benkõ Levente által több rendben már közölt visszaemlékezéseire támaszkodva idézték meg annak a negyven szárazajtai férfinak a sorsát, akik mások mellett megjárták a barcaföldvári és lügeti táborok poklát (föld alatti barakkok, betegségek, éhín-ség, fogolytársak eltemetése, orvosok hiánya), ahonnan oly sokaknak már nem volt visszaút, halál vagy a szovjet táborok várták õket, miután mondvacsinált indokokkal „egy kis munkára” hívták vagy igazolványok ígéretével a csendõrségre csalták õket a román hatóságok. Az elõadás a 2001-ben végül – a tábor utolsó tömegsírjának helyén – csak felavatott barcaföldvári emlékmû paródiába illõ történetével, valamint az azóta lezajlott emlékezõ események megidézésével zárult.
Az ünnepség a templomkertben folytatódott, ahol Kelemen-Karikás Árpád helybeli református lelkipásztor szólt az emlékezõkhöz, majd Ungvári Barna Andrással közösen leleplezték a világháborús hõsök kettõs emlékmûve közelében elhelyezett plakettet. A jelenlévõk utolsó állomásként a gyülekezeti teremben megtekintették a fogolytáborról Ungvári Barna András által összeállított kiállítást. A tárlat gerincét a lelkipásztor, valamint Benkõ Levente kutatásainak anyagai teszik ki, és újabb adalékokkal szolgálnak mind az áldozatok, mind a nem egy esetben hosszas szenvedésre, árvaságra, nyomorra ítélt családjaik történetéhez. Szerzõ: Nagy D. István